



یادداشت

محمد ولیان پور

پایان بلاتکلیفی با غروب برجام

مخالفت جبهه غربی با قطعنامه پیشنهادی روسیه و چین درباره جلوگیری از بازگشت قطعنامه‌های سازمان ملل علیه ایران، فرایند اسنپ‌بک رایس از غروب برجام وارد مرحله نهایی کرد. مرحله‌ای که از نظر آمریکا و اروپا به معنای بازگشت خودکار تحریم‌هاست، ولی گویا در سوی دیگر جهان قرار نیست جدی گرفته شود.

حجم عهدشکنی‌های طرف غربی آنچنان بوده که اعتباری برای برجام باقی نگذاشته تا برای بازگشت تحریم‌ها به آن استناد شود. بنابراین چنین فرایند یک‌طرفه‌ای در جهان چندقطبی امروز پذیرفته نیست و چنین تحریم‌هایی نیز بدون اجماع جهانی عملیاتی نخواهند شد. این ادعالبته هم‌راهی قدرت‌هایی مثل روسیه و چین را هم با خود دارد که می‌تواند مکانیسم اجرایی تحریم‌ها را از همین حالا به شکست بکشاند. تا جایی که نماینده روسیه در جلسه شورای امنیت پایان برجام را به منزله پایان عملی تحریم‌ها تلقی و فعال شدن اسنپ‌بک و بازگشت تحریم‌ها را انکار کرد: «اسنپ‌بک فعال نشد و هیچ‌گاه هم فعال نخواهد شد و همه قطعنامه‌های قبلی علیه ایران در ماه اکتبر پایان خواهد یافت». اما در عرصه داخلی فعال شدن مکانیسم ماشه و بازگشت تحریم‌های شورای امنیت قطعاً بی‌تأثیر نیست، در اقتصاد شرطی شده‌ای که دهه‌هاست چشم به میز مذاکرات دارد طبیعی است که تأثیراتی داشته باشد.

ولی حالا که تحریم‌هایی به مراتب شدیدتر اعمال شده و به اشباع رسیده و کشور نه سایه جنگ، که خود جنگ را لمس کرده و در برابرش ایستاده، دیگر واقعیتی پشت این تهدید وجود ندارد و صرفاً با آثار روانی آن مواجه خواهیم بود. آثاری که می‌توان امیدوار بود با عینیت یافتنش رنگ ببازد و با پایان بلاتکلیفی و شرطی‌سازی، فروکش کند. این امیدواری البته مشروط بر آن است که اراده‌ای برای مهار چنین آثار روانی وجود داشته باشد و کارگزاران کشور و رسانه‌های داخلی به‌جای آب ریختن بر این آتش، بر آن نمدند و ماشه‌هایی از داخل بر اعتماد و اقتصاد چکانده نشود.

نخستین نشانه‌های این امیدواری در دو روز گذشته در بازار ارز و سرمایه قابل مشاهده بود. گرچه بازار ارز با وجود پمپاژ اخبار هیجانی از انفجار نرخ ارز با پیش‌زمینه جهش در بازار تتر، واکنش کم‌رمقی به این خبر داشت، اما بازار سرمایه به عنوان دماسنج اقتصاد کشور واکنش متفاوتی از خود نشان داد. این خروج از بلاتکلیفی را می‌توان به عنوان فرصتی در دل تهدید تلقی کرد. برزخ به پایان رسیده و جامعه و اقتصاد، تکلیفش را با ضعف‌ها و قوت‌های خودش روشن‌تر می‌بیند و کمتر به انتظار متغیرهای بیرونی می‌نشیند. البته اگر نقطه پایانی بر این وضعیت کجدار و مریز «نه جنگ، نه صلح» در عرصه دیپلماسی گذاشته و چنین مذاکراتی از دستور خارج شود.

این تجربه سنگین و گرانقدر نشان داد دعوا دیگر بر سر میزان و درصد غنی‌سازی نیست و توقعات غرب، اصل توان هسته‌ای و دفاعی و امنیتی ما را نشان‌ه گرفته است، با این توصیف، هدف آن‌ها از مذاکره، معامله بر سر حقوق ملی و موجودیت و تمامیت ارضی کشورمان است که چنین مذاکره‌ای در دکتربین سیاست خارجی ما جایی ندارد. حضور در ان.پی.تی هم با وجود انجام همه تعهدات و وظایف و پذیرش شدیدترین نظارت‌ها، نه تنها منفاعی برای کشورمان نداشته، بلکه بستر جاسوسی و بمباران را فراهم کرده است و به نظر می‌رسد تداوم این حضور دیگر توجهی ندارد و تنها حاصلش ادامه فشارهای بین‌المللی خواهد بود.

حالا دستگاه سیاست خارجی و امنیتی که دوده معطل این گره‌کور شده بود، باید کشور را از این بن‌بست غربی خارج کند و بزرگر‌های ارتباطی جهان را بپاید؛ که ارض الله‌ الواسعه.

شاید بتوان گفت یکی از تبعات برجام هم همین معطلی و بلاتکلیفی بود که جامعه را با متغیرهای خارجی شرطی کرد و چشم‌ه را به خارج از مرزها دوخت. این‌ها بود که دهه ۹۰ را به دهه رکود و کم‌کاری تبدیل کرد. ۲۰ روز پیش رهبر معظم انقلاب در دیدار هیئت دولت خطرات همین بلاتکلیفی را گوشزد کردند: «در حل مشکلات نباید منتظر تحولات بیرونی بود... روحیه کار و تلاش را غلبه بدهیم بر حالت نه جنگ، نه صلحی که دشمن می‌خواهد بر ما تحمیل کند...».

فراخبر

خنده به ریش من و شما

رضا پیراسته | این چند خط، ربطی به بابک زنجانی و توییت تازه‌اش ندارد. ساده‌انگاری است اگر خیال کنیم یک مجرم اقتصادی که قوه قضائیه به زور دگنگ توانسته بخشی از حق پایمال شده ملت را از حلقومش بیرون بکشد، آن قدر وقاحت دارد که حالا از جایگاه مجرم برخاسته و در جایگاه مصلح نشسته است. نه این سطرها، ربطی به بابک زنجانی ندارد؛ بلکه پوزخند به جریانی است که جیب خودش را سال‌هاست با توسل به مهرهای مثل او پر کرده و می‌کند.

در فولکلور، قصه‌ای هست درباره خروسی که پریده بود پشت گاو و چون خاطرش جمع بود که آنجا دست کسی به او نمی‌رسد، از آن بالا به ریش همه اهل خانه می‌خندید که «اگر زورتان می‌رسد حالا بیایید گوشتم را بخورید» ظریفی که از آن طرف‌ها رد می‌شد، گفت: «ببین! آنکه دارد به ریش ما می‌خندد تونیستی؛ شاخ‌های گاوی است که تو داری از او سواری می‌گیری».

شاخ‌های ناپیدای گاوی تنومند، مدت‌هاست از اکانت یک مفسد اقتصادی که به جرم فسادش تا پای اعدام پیش رفت، دارد به ریش من و شما می‌خندد؛ و این خنده، خنده تلخی است؛ به تلخی روزگار ملتی که باید منتظر بنشیند تا امثال بابک زنجانی گریه از کار فروبسته اقتصادش بکشایند؛ اقتصاد زنجوری که امثال همین بابا، خوشش را مکیده‌اند. این چند خط را از کسی بخوانید که هنرش، کاسبی کردن از تحریم‌هایی است که مثل ماری بر تن جامعه پیچیده‌اند. حالا این کاسب تحریم، در جایگاه مصلح اقتصادی نشسته و دارد ما را نصیحت می‌کند که: «اگر هر کس در حوزه خود برای دفاع از کشور تدبیر می‌کرد، امروز به سرعت از این مسیر سخت عبور کرده بودیم. تحریم‌ها بیش از آنکه منشأ خارجی داشته باشند، ریشه در داخل کشور دارند. عبور از آن‌ها نیازمند سواد اقتصادی، تعصب ملی، مسئولیت‌پذیری و توجه واقعی به کشور است. مهم‌ترین گام، مشارکت و پرورش جوانان و جایگزینی آنان با مدیران ناتوان و کم‌هوش خواهد بود»، تفو بر توای چرخ گردون، تفو.

داغ‌ترین خبر روز گذشته عالم سیاست در ایران پساماشه، جنجال دودبیر اسبق شورای عالی امنیت ملی برای مناظره درباره عملکرد یکدیگر بود!

وقت‌شناسی آقایان

مهدی حسن‌زاده | فکر می‌کنید داغ‌ترین خبر روز گذشته کشور در فضای سیاسی چه بود؟ چگونگی مواجعه ایران با اسنپ‌بک، اعلام آمادگی چهره‌های مختلف سیاسی برای همبستگی یا یکدیگر در برابر حمله اسنپ‌بکی دشمن، بیانیه مشترک دبیران سابق و اسبق شورای عالی امنیت ملی درباره ضرورت حمایت از دولت و تیم مذاکره‌کننده در برابر زیاده‌خواهی‌های طرف غربی ...

نه هیچ کدام؛ داغ‌ترین خبر روز گذشته عالم سیاست در ایران پساماشه، جنجال دودبیر اسبق شورای عالی امنیت ملی بری مناظره درباره عملکرد یکدیگر است! برخی رسانه‌ها در اقدامی سؤال‌برانگیز بریده‌ای از ویدئو صحبت‌های سال گذشته آقای روحانی را که در پاسخ به اظهارات آقای جلیلی در مناظره‌های انتخاباتی عنوان شده بود بازنشر کردند. هم‌زمان آقای جلیلی هم در نشست‌تی در پاسخ به پرسشی درباره دعوت به مناظره تلویحاً با این پیشنهاد موافقت کرد و البته ادبیات تند‌ی را نثار رقیب سیاسی خود کرد. حدودسه هفته پیش نیز آقای روحانی در ویدئویی با هدف تبیین اقدام‌های دولت‌ش در ماجرای برجام و رویدادهای پس از آن، ادبیات تندی را خطاب به منتقدان و مخالفانش که آن‌ها هم از ادبیات تند بهره می‌برند، به کار برد. به این ترتیب مادر نخستین روز از آغاز فعال‌سازی مکانیسم ماشه که به منزله جنگی جدید پس از جنگ ۱۲ روزه است، این بار در عرصه بین‌المللی، اقتصادی و حقوقی، به جای همبستگی مثال‌زدنی که در جنگ ۱۲ روزه با آن مواجه بودیم، شاهد جنجال سیاسی هستیم. آن هم نه از سوی دو چهره سیاسی معمولی که ممکن است در فضای رسانه‌ای هر از گاهی کل‌کل سیاسی یا یکدیگر داشته باشند، بلکه از سوی دوفر که یکی دودوره رئیس‌جمهور بوده دیگری سه‌بار نامزد ریاست جمهوری. از قضا هر دودبیر شورای عالی امنیت ملی نیز بوده‌اند. هر دو با پرونده هسته‌ای درگیری کاری مستقیم

گزارش خبری

بررسی اثرات بازگشت تحریم‌ها و ارزیابی خروج احتمالی از ان‌پی‌تی، جلسه مجلس را غیرعلنی کرد

پشت درهای بسته

غیرعلنی درباره معیشت مردم بود، گفت: مجلس با دید مثبت، طرح‌های دولت را برای معیشت مردم تصویب کرد و در مسائل تنش آبی، ناترازی برق و سایر مشکلات اقتصادی راهکار ارائه داد تا مردم کمتر دچار آسیب شوند. فرامرز شاهسوری با اشاره به اینکه چیزی از جزئیات جلسه غیرعلنی نخواهد گفت بر اهمیت مدیریت داخلی و انسجام ملی تأکید کرد و افزود: انسجام میان دولت و مجلس اکنون در بهترین شکل خود قرار دارد و تعامل سازنده میان قوا تجربه‌ای موفق را رقم زده است. اگر مدیریت‌ها درست انجام شود و رانت‌خواری و بی‌نظمی‌ها کنترل شود، ورود و خروج کالاها به شکل منسجم انجام می‌شود و ما می‌توانیم بسیاری از کالاها را صادر کرده و نیاز ارزی کشور را تأمین کنیم. حتی در این مسیر، به نفت هم چندان نیاز نخواهیم داشت، زیرا با صادرات و مدیریت داخلی می‌توان به خودکفایی رسید.

■ جلسه‌حالت مشاوره‌ای داشت

رحمت‌الله نوروزی، نماینده مردم علی‌آباد کتول گلستان و عضو کمیسیون اجتماعی مجلس شورای اسلامی هم در گفت‌وگو با قدس، تأیید کرد: جلسه غیرعلنی برای بررسی ان‌پی‌تی و اقدام‌های دولت برای مقابله با مکانیسم ماشه تشکیل شده است.

وی در عین حال تأکید کرد: در این باره تصمیم‌گیری نهایی صورت نگرفت و

جلسه بیشتر حالت مشاوره‌ای داشت.

وی ادامه داد: تصمیم نهایی در این زمینه تابع نظر شورای امنیت ملی خواهد بود و نمایندگان به ابعاد فنی و کارشناسی موضوع توجه دارند.

بحث درباره همین تسهیل‌سازی بود و اینکه هر جا موانع قانونی و اداری وجود دارد، مجلس باید با اهتمام ویژه آن را برطرف کند تا مسیر اقتصاد مردمی هموار شود.

■ جلسه غیرعلنی مجلس بیشتر مشورتی بود

ابوالفضل ابوترابی، نماینده مردم تهران و کرون، نجف‌آباد اصفهان و عضو کمیسیون امور داخلی کشور و شوراها در مجلس شورا هم در گفت‌وگو با قدس، گفت: جلسه غیرعلنی روز گذشته مجلس بیشتر جنبه مشورتی داشت و تصمیم‌گیری نهایی صورت نگرفت. در این جلسه تمام ابعاد و جوانب اقدام‌های غیرقانونی کشورهای اروپایی درباره اثرات بررسی و درباره احتمالات و اقدامات مقتضی مشورت شد، اما جمع‌بندی نهایی رخ نداد. او درباره شایعات مطرح شده در رسانه‌ها مبنی بر بحث درباره خروج یا عدم خروج از ان‌پی‌تی توضیح داد: این موضوع مطرح شده اما موضوع هنوز جمع‌بندی نشده، در جلسه دیروز هم صرفاً حالت مشاوره و بحث درباره اقدام‌های محتمل داشتیم.

این نماینده مردم تصریح کرد: جزئیات اقتصادی و اقدام‌های مجلس در جلسه غیرعلنی به دلیل محدودیت‌ها قابل انتشار نیست، اما هدف اصلی بررسی راهکارهای عملی و تقویت انسجام داخلی بود.

■ انسجام مجلس و دولت نمونه‌ای از تعامل موفق

نماینده مردم چارچارویماق، هشت‌رود و بستان‌آباد و عضو کمیسیون عمران مجلس شورای اسلامی در گفت‌وگو با قدس با اشاره به اینکه جلسه

■ راهکار اصلی عبور از این مرحله و مقابله با فشارهای غرب چیست؟

مهم‌ترین راهکار، به‌نظر من همگرایی قواست. دولت، مجلس و قوه‌قضائیه باید در کنار هم باشند و مردم نیز این انسجام را ببینند. دشمنان وقتی وحدت داخلی را مشاهده کنند، طمع نخواهند کرد. سیاسی‌ها باید الگوی وحدت اظهار نظر‌ها و دعواهای سیاسی می‌بینیم. در دولت شهید رئیسی دیدیم که با وجود مشکلات آب، برق و ده‌ها چالش دیگر، کارهای بزرگی انجام شد. اکنون نیز فرصت‌های بین‌المللی فراوانی داریم؛ عضویت در شانگهای و بریکس نمونه آن است. با فعال شدن مکانیسم ماشه، دنیا برای ما تمام نشده است. ما تنها کشور تحریم شده دنیا نیستیم. «باشگاه کشورهای تحریم شده» خود ظرفیتی جدید برای همکاری‌های متقابل ایجاد کرده‌است. اگر مسئولان در هر جایگاهی که هستند، وظیفه خود را به درستی انجام دهند، کشور روز به روز پیشرفت خواهد کرد. غیر از این‌ها، برنامه هفتم توسعه پیش‌روی ماست و اگر بر اساس آن حرکت کنیم، می‌توانیم به رشد اقتصادی و تولید بالاتر دست یابیم. در یک کلام؛ با وحدت داخلی و بهره‌گیری از فرصت‌های خارجی، ملت ایران از این مرحله نیز با اقتدار عبور خواهد کرد.



بررسی فضای سیاسی کشور پس از فعال شدن مکانیسم ماشه در گفت‌وگوی قدس با معاون پیشین رئیس‌جمهور

سیاسی‌ها باید الگوی وحدت مردم باشند نه آینه عبرتشان

■ آقای دکتر، به نظر شما اکنون پس از فعال شدن مکانیسم ماشه، فضای عمومی جامعه به چه سمتی خواهد رفت؟

مردم ما سال‌هاست با سخت‌ترین تحریم‌ها دست و پنجه نرم کرده‌اند. آمریکایی‌ها در همین مدت تحریم‌های بسیار شدیدتری را اعمال کردند. آنچه اکنون شاهدیم بیشتر نوعی جنگ روانی و عملیات ترکیبی است تا مردم را دچار دلهره کنند، به ویژه در حوزه اقتصادی.

اینجاست که نقش مسئولان برای نظارت بیشتر، گفت‌وگوی مستقیم با مردم و تبیین شرایط اهمیت می‌یابد. ممکن است در کوتاه‌مدت فشار روانی ایجاد شود، اما در بلندمدت این فرصتی است تا بیش از گذشته به توانمندی‌های داخلی تکیه کنیم.

رهبر معظم انقلاب همواره تأکید کرده‌اند باید در همه عرصه‌ها از علم و دانش تا نظامی، اقتصاد، صنعت و کشاورزی- قوی باشیم. ما این ظرفیت را داریم. حتی در ورزش دیده‌ایم که با روحیه جهادی می‌توان موفقیت آفرید، همان طور که در عرصه موشکی بدست آمد. بنابراین هم مسئولان باید بیش از پیش کار کنند و هم مردم با همان روحیه دوران دفاع مقدس، انسجام ملی خود را حفظ کنند تا از این مرحله نیز با قدرت عبور کنیم.

■ سیدحسین حسینی | بازگشت غرب به ابزار

فرسوده و غیرقانونی «مکانیسم ماشه» را می‌توان جدیدترین پرده از نمایش خصمانه آمریکا و اروپا علیه ملت ایران دانست. آنچه در ظاهر به عنوان «ابزار حقوقی» معرفی می‌شود، در واقع سلاح فشار سیاسی و روانی است که هدفی جز تضعیف روحیه مردم و کند کردن حرکت رو به جلو کشور ندارد. تجربه برجام و خروج یک‌جانبه واشنگتن، به خوبی نشان داد غربی‌ها نه تنها پایبند به تعهدات نیستند، بلکه در بزنگاه‌ها، چهره واقعی خود را آشکار می‌کنند. همین واقعیت، امروز حتی برای خوشبین‌ترین جریان‌های داخلی نیز روشن شده است: اتکابه غرب سرابی بیش نیست.

در چنین شرایطی، ضرورت بازخوانی ظرفیت‌های داخلی، تکیه بر اقتصاد مقاومتی و همگرایی قوای سه‌گانه بیش از گذشته احساس می‌شود. همان‌گونه که رهبر معظم انقلاب بارها تأکید کرده‌اند، قدرت ایران در «قوی بودن» در همه عرصه‌هاست؛ از دانش و صنعت تا اقتصاد و فرهنگ.

گفت‌وگوی پیش‌رو با دکتر سیدمحمد حسینی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در دولت دهم و معاون امور مجلس رئیس‌جمهور در دولت سیزدهم، نگاهی روشن به ابعاد مختلف این ماجرا و راهکارهای عبور از فشارهای غربی ارائه می‌دهد.